МЕТОДОЛОГИЯ И КРИТЕРИИ ЗА ПОДБОР НА ОПЕРАЦИИ

1. Основни параметри	
Управляващ орган	Главна дирекция "Европейски фондове за конкурентоспособност"
Програма	Програма „Конкурентоспособност и иновации в предприятията“ за периода 2021- 2027 г. (ПКИП)
Приоритет	Приоритет: 1. Иновации и растеж
Специфична цел	Специфична цел: RSO1.3. Засилване на устойчивия растеж и конкурентоспособността на МСП и създаване на работни места в МСП, включително чрез продуктивни инвестиции (ЕФРР)
Наименование на процедурата/процедурите	Улесняване на достъпа до капиталово финансиране на МСП с цел подкрепа на тяхното устойчиво развитие и конкурентоспособност чрез подпомагане дейността на Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия (ИАНМСП)
Цел	Целта на процедурата е подобряване на достъпа до финансиране чрез капиталовите пазари на МСП чрез реализиране на дейности от страна на Изпълнителната агенция за насърчаване на МСП
Обосновка	Подкрепата за достъпа на малките и средни предприятия (МСП) до финансиране чрез капиталовите пазари и намаляването на зависимостта им от традиционното банково кредитиране е основен приоритет на Европейския съюз. В този контекст продължава изпълнението и надграждането на Съюза на капиталовите пазари (Capital Markets Union, CMU) – стратегическа инициатива на Европейската комисия, стартирала през 2015 г. и обновена чрез план за действие през 2020 г., с цел изграждане на дълбок, ефективен и интегриран капиталов пазар в ЕС. Актуалният фокус на CMU е насочен към насърчаване на публичното листване, подобряване на достъпа на МСП до капитал, опростяване на процедурите по емитиране на ценни книжа и създаване на благоприятна регулаторна и пазарна среда за частни инвестиции в подкрепа на иновации, дигитализация и устойчив растеж. Възможностите за финансиране на МСП в България чрез капиталовия пазар са свързани както с прилагането на новата европейска регулаторна рамка, включително инициативи като Listing Act, така и с изпълнението на национални политики за насърчаване на алтернативни форми на финансиране, като пазарите за растеж, платформите за дялово финансиране и други инструменти, насочени към подобряване на достъпа на МСП до

	капитал Развитието на капиталовия пазар като източник на растеж за българските предприятия е сред приоритетите в Националната стратегия за малките и средните предприятия 2021-2027 г. Това включва създаване на условия за листване при облекчени условия, които позволяват на МСП да привличат капитал ефективно и прозрачно. Българският капиталов пазар продължава да бъде относително малък по размер и остава слабо развит в сравнение с пазарите в Западна Европа. Въпреки предприетите регулаторни и пазарни мерки в последните години, включително създаването и развитието на пазарите за растеж, ликвидността на пазара остава ограничена, а броят на атрактивните публични компании – недостатъчен за привличане на по-широк кръг инвеститори. Интересът от страна на стратегически и институционални инвеститори остава слаб, като пазарната капитализация и дневните обеми на търговия продължават да бъдат ниски спрямо БВП[1]. Доминиращата роля на банковото финансиране, както и все още недостатъчното развитие на алтернативни и небанкови форми на финансиране, продължават да ограничават възможностите за растеж и диверсификация на финансирането на малките и средни предприятия в страната. През октомври 2018 г. стартира пилотна ваучерна схема по линия на оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2014-2020 за подпомагане на МСП при подготовката им за листване на регулиран пазар. Инициативата изигра важна демонстрационна и подготвителна роля и подчерта нуждата от по-нататъшното ѝ развитие. В края на същата година Българска фондова борса (БФБ) получи одобрение за създаване на специализиран пазар за растеж — BEAM (Bulgarian Enterprise Accelerator Market), а през 2021 г. с решение на КФН е вписан пазар за растеж на малки и средни предприятия - сегмент „Пазар за растеж“ (Growth Market-GM) на многостранната система за търговия MTF SOFIA. С това BEAM (Bulgarian Enterprise Accelerator Market) и Growth Market-GM се присъединиха към мрежата от лицензирани пазари за растеж на МСП в Европейския съюз, която към 2025 г. включва над 10 подобни платформи, сред които Euronext Growth, First North в Скандинавия и други национални пазари, създадени в рамките на MiFID II.

[1] Броят на новите емисии, допуснати до търговия на регулирания пазар и на пазара за растеж BEAM по години е, както следва: 2018 г.: 6; 2019 г.: 4; 2020 г.: 6; 2021 г.: 9; 2022 г.: 6; 2023 г.: 5; 2024 г.: 7; до 30.06.2025 г.: 3, а за сегмент „Пазар на растеж“ на MTF SOFIA са, както следва: 2023 г.- 4; 2024 г.- 4; 2025 г.- 6.

Целта на пазара за растеж, както и на сходните европейски платформи, е да осигури на МСП облекчен регулаторен режим, по-ниски административни и финансови бариери в сравнение с регулираните пазари, като същевременно предлага основните предимства на публичния статут — повишена видимост, доверие от инвеститорите и по-добър достъп до капитал.

По данни на Европейската комисия от 2025 г., пазарите за растеж са ключов инструмент в рамките на Съюза на капиталовите пазари (CMU), като подпомагат близо 3 000 листнати МСП в ЕС. Чрез достъп до публично финансиране те насърчават разширяването и устойчивостта на иновативни компании. Инициативи като Listing Act и нови механизми за скалиране (напр. фонда Scale-Up Europe с бюджет над 10 млрд. евро) имат за цел да увеличат броя на МСП, използващи капиталовите пазари като източник на растеж.

Към 2025 г. друга важна и допълваща възможност за достъп до частен капитал е платформата за колективно дялово финансиране (equity crowdfunding). Тя предоставя на ранни и растящи компании алтернативен канал за набиране на средства от широк кръг инвеститори, като същевременно насърчава иновации, пазарна валидирация и привличане на допълнителни инвестиции. Развитието и популяризирането на този модел следва също да бъде приоритет в политиките за подкрепа на МСП.

Освен това е особено важно да се насърчава дяловото и квази-дяловото финансиране. Въпреки че не винаги са пряко свързани с листването на фондовата борса, тези финансови инструменти допринасят значително за укрепването на достъпа на МСП до финансиране, създават основа за растеж и разширяване и развиват цялостната екосистема на капиталовия пазар. Това е напълно в съответствие с приоритетите на Европейския съюз в рамките на Съюза на капиталовите пазари и новата инициатива за Съюз на спестяванията и инвестициите, които наблягат на насърчаването на финансирането с дялов и рисков капитал като двигатели на конкурентоспособността и иновациите.

Видно от посоченото условията за достъп на компаниите до частен капитал спрямо 2018 г., когато бе инициирана пилотната ваучерна схема, са се променили значително. Създадените нови алтернативни механизми като пазара за растеж на МСП и платформата за групово финансиране значително улесняват достъпа на компаниите до капитал и предлагат алтернативни механизми за набиране на средства. В съчетание с натрупания опит и изградения механизъм на изпълнение, настоящата мярка има много по-благоприятни условия за реализиране.

С мярката се цели подобряване на достъпа на българските малки и средни предприятия до капиталовите пазари чрез предоставяне на пакет от

	специализирани услуги, свързани с подготовката за листване и последващо емитиране на ценни книжа. Предвижда се насърчаване на диверсификацията на източниците на финансиране в зависимост от етапа на развитие на предприятията, както и укрепване на капиталовия пазар като устойчив механизъм за икономически растеж и инвестиции. Основен акцент се поставя върху повишаване на конкурентоспособността на МСП чрез подобрена пазарна видимост, достъп до инвеститорски интерес и възможности за постигане на растеж.
Очаквани резултати	Очаква се мярката да доведе до нарастване на интереса на МСП към пазарно-ориентирани форми на финансиране, включително първично публично предлагане, частни пласирания и платформи за колективно финансиране. Предвижда се стимулиране на процесите по листване и емитиране чрез намаляване на административната и финансовата тежест за предприятията. Допълнително, мярката цели привличане на допълнителни частни инвестиции, включително такива от институционални и международни източници. Очакван е и положителен ефект върху ликвидността, прозрачността и доверието в българския капиталов пазар в съответствие с актуалните приоритети на Европейския съюз. Допълнителен ефект от мярката е, че същата косвено подкрепя развитието на практики за финансиране на бизнеса чрез капиталовите пазари и насърчава по-голяма осведоменост сред МСП относно алтернативни методи за набиране на капитал.
Продължителност на процедурата/процедурите	*2025-2029*
Териториален обхват	*Национален обхват* *Част от дейностите може да се изпълняват извън територията на страната, включително извън територията на Съюза, при условие че допринасят за целите на процедурата съгласно чл. 63, пар. 4 от Регламент (ЕС) 2021/1060.*
Бюджет (ЕФРР и национален)	*Общ бюджет на процедурата: 1 883 464,29 лева (963 000 евро) разпределен, както следва:* - *За по-слаборазвити региони[2]: 627 214,73 лв. (320 689,80 евро), от които 533 132,52 лв. (272 586,33 евро) ЕФРР;* - *За регион в преход[3]: 1 256 249,56 лв. (642 310,20 евро), от които 879*

[2] Северозападен регион (СЗР), Северен централен регион (СЦР), Североизточен регион (СИР), Югоизточен регион (ЮИР) и Южен централен регион (ЮЦР).

	374,69 лв. (449 617,14 евро) ЕФРР. *Управляващият орган си запазва правото, при необходимост, да извърши преразпределение на бюджета на процедурата по категории региони съобразно заявения интерес от страна на крайните получатели МСП.*
Режим на държавна/минимална помощ	Неприложимо по отношение на Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия, която е конкретен бенефициент. По отношение на предприятията (МСП), крайни получатели на помощта, ще се прилага помощ "de minimis" съгласно Регламент (ЕС) № 2023/2831 на Комисията от 13 декември 2023 г.
2. Методология и критерии за подбор на операции	
Вид процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ	*Процедура за директно предоставяне на БФП на конкретен бенефициент съгласно чл. 25, ал. 1, т. 2 и Раздел III Директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ от Закона за управление на средствата от европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ). При процедура чрез директно предоставяне безвъзмездната финансова помощ се предоставя само на кандидат, посочен в документ, одобрен от комитета за наблюдение на програмата.* *Ръководителят на управляващия орган утвърждава насоки и/или друг документ, определящи условията за кандидатстване и условията за изпълнение. Документите трябва да са съобразени и с изискванията на чл. 59, ал. 2 на ЗУСЕФСУ. При процедура чрез директно предоставяне управляващият орган изпраща проектите на документи на конкретния бенефициент за предложения и възражения в разумен срок, който не може да бъде по-кратък от една седмица.* *Безвъзмездната финансова помощ се предоставя на основа на проектно предложение съгласно чл. 43, ал. 2, т. 1 от ЗУСЕФСУ. Проектното предложение се подава от конкретния бенефициент, по съответния образец, за оценяване в управляващия орган.* *Оценяването на проектното предложение се извършва по реда, определен в документите по чл. 26, ал. 1 от ЗУСЕФСУ.* *При наличие на положителен резултат от оценяването ръководителят на управляващия орган в едноседмичен срок от приключване на оценяването взема решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за одобреното проектно предложение. Решението на ръководителя на управляващия орган се обективира в административен договор с конкретния бенефициент. Одобреният проект и документите по чл. 26,*

[3]Югозападен регион (ЮЗР).

	ал. 1 от ЗУСЕФСУ в частта, определяща условията за изпълнение, са неразделна част от договора.
Изисквания за допустимост на кандидатите	*Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия е с ЕИК/Булстат: 131304835.* *ИАНМСП е административна структура към Министъра на иновациите и растежа и изпълнява държавната политика за насърчаване на предприемачеството, развитието и интернационализацията на малките и средните предприятия в страната.* *Конкретният бенефициент следва да разполага с необходимия административен, финансов и оперативен капацитет, който гарантира успешното изпълнение на дейностите по Проекта.*
Изисквания за допустимост на партньорите *(ако е приложимо)*	Неприложимо
Допустими проекти/дейности	Допустими дейности са тези, които имат за свой основен предмет постигането на специфичната цел на инвестиционния приоритет и настоящата процедура чрез директно предоставяне. Предоставяната помощ може да обхваща следните групи допустими дейности: **I. Структуриране и изпълнение на мярка, насочена към подкрепа на МСП за** подготовка и емитиране на ценни книжа (акции) на регулиран пазар или на пазар за растеж на малки и средни предприятия или подготовка за стартиране на процедура за набиране на капитал на платформа за колективно дялово финансиране. Подкрепата към крайните получатели МСП следва да е насочена към подобряване на достъпа до финансиране чрез капиталови пазари/платформа за колективно финансиране като може да включва следните дейности: 1. Осигуряване на консултантски услуги по подготовка за емитиране на ценни книжа: - юридически услуги, - счетоводни услуги, - услуги за предварителна оценка за готовност за листване/набиране на капитал; - услуги по преобразуване;

	2. Услуги за организиране и провеждане на представяне/информационна кампания на МСП пред индивидуални и институционални инвеститори: - организиране на представяния (срещи с потенциални индивидуални и институционални инвеститори); - изготвяне на кратки представяния по информацията, включена в проспектите – уебсайт, брандинг, реклама. 3. Услуги, свързани с процеса по емитиране на ценни книжа/акции: *По отношение на регулирания пазар и пазар за растеж на МСП:* - изготвяне на документ за допускане/проспект за целите на публичното предлагане на акции; - съдействие при провеждане на процедурата по публично предлагане на акции; *По отношение на платформата за колективно дялово финансиране:* - Изготвяне на оценка на МСП; - Pitch Deck с ключова информация за бизнеса, финансови отчети, анализ на пазара и стратегия за растеж; - Изготвяне на основен информационен документ; ВАЖНО: Гореописаните услуги по т. 3 следва задължително да бъдат извършвани от лицензирани инвестиционни посредници, посочени в Списъка на инвестиционните посредници на страницата на Комисията за финансов надзор или от съветници/участници на пазар за растеж на МСП, посочени от организатора на съответния пазар. Подкрепата към крайните получатели МСП за изпълнение на дейности по т. 3 може да включва и покриване на такси към Централен депозитар АД, Българска фондова борса АД, организатор на пазар за растеж на МСП, оператор на платформа за колективно дялово финансиране и Комисията за финансов надзор, съгласно тарифите на съответните институции. **II. Дейности, свързани с организация и управление на проекта.**
Допустими разходи	Разходи, необходими за изпълнение на допустимите дейности, които са в съответствие с ПМС № 86 от 1 юни 2023 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021 – 2027 г. Допустими са следните групи разходи, свързани с изпълнение на

	допустимите по процедурата дейности: **Преки разходи:** 1) Разходи за възстановяване на средства на крайни получатели - МСП в изпълнение на мярката по дейност I; 2) Разходи, свързани с подготовката, изпълнението, мониторинга и контрола на мярката по дейност I: - Разходи за дълготрайни материални активи (ДМА); - Разходи за дълготрайни нематериални активи (ДНА); - Разходи за услуги; - Разходи за персонал, участващ пряко в подготовката, изпълнението, мониторинга и контрола на мярката по дейност I. **Непреки разходи:** 1) Разходи за организация и управление на проекта. По отношение на разходите за организация и управление на проекта е възможно да се прилага финансиране на основата на опростени варианти на разходи, определена в размер до 7 % от преките допустими разходи по проекта съгласно чл. 54, т. а) от Регламент (ЕС) 2021/1060.
Минимален размер на помощта	Неприложимо.
Максимален размер на помощта	*1 883 464,29 лв.*
Интензитет на помощта	До 100 %
Кръстосано финансиране *(ако е приложимо)*	Неприложимо.
Критерии за подбор/ оценка на съответствието	Безвъзмездната финансова помощ се предоставя от ръководителя на управляващия орган с административен договор въз основа на одобрено проектно предложение съгласно чл. 24, ал. 1 от ЗУСЕФСУ. Проектното предложение се оценява за съответствие с настоящите критерии и с критериите за административно съответствие и за допустимост на разходите (критерии за предоставяне на безвъзмездна помощ). **Критерии**

	да	**не**	**н/п**
I. Цели на проекта, описание на дейностите и организация на изпълнението:			
1. Проектното предложение допринася за постигане на специфичната цел на инвестиционния приоритет и целите на настоящата операция.			
2. Проектното предложение е в съответствие с хоризонтални принципи, заложени в чл. 9 на Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета: - зачитането на основните права и спазването на Хартата на основните права на Европейския съюз; - равенството между мъжете и жените, интегрирането на принципа на равенство между половете и отчитането на социалните аспекти на пола; - недопускане на всякаква дискриминация, основана на пол, расов или етнически произход, религия или вероизповедание, увреждане, възраст или сексуална ориентация; - достъпност за хората с увреждания (вкл. спазване правата и принципите, залегнали в Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания); - целта за насърчаване на устойчивото развитие, посочена в член 11 от ДФЕС, като се отчитат целите на ООН за устойчиво развитие, Парижкото споразумение и принципа за „ненанасяне на значителни вреди“.			
3. Проектното предложение демонстрира ясна логическа обвързаност между цели, вложени ресурси, предвидени дейности, и очаквани резултати.			
II. Ефективност на дейностите:			

	1. Всички дейности по проекта са ясно и последователно описани, като са посочени причините за избора на всяка една дейност и нейният принос за постигане на очакваните резултати.			
	2. Планът за изпълнение на дейностите е реалистично планиран и осъществим, като е съобразен с плана за външно възлагане.			
	3. В проектното предложение са описани начините, чрез които се планира да бъде осигурена устойчивостта на резултатите и ефекта от изпълнението на проекта.			
	4. Заложените индикатори за постигнати резултати за отчитане на степента на изпълнение на дейностите са измерими и съответстват на дейностите по проекта.			
	5. Конкретният бенефициент е предложил Екип за администриране на проекта с подходяща квалификация и опит. Предложено е ясно разделение на отговорностите и функциите между отделните членове на екипа.			
	III. Бюджет и ефективност на разходите:			
	1. Кандидатът не е получил финансова помощ със средства от ЕФСУ или чрез други фондове и инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на кандидата, за същите разходи, за финансирането на които кандидатства по настоящата процедура.			
	2. Всички разходи, включени в бюджета на проектното предложение, съответстват изцяло на дейностите, предвидени за изпълнение.			
	3. Всички разходи са ефективни, обосновани и допустими съгласно Условията за кандидатстване, като не е налице дублиране на разходи.			

	4. Размерът на исканата безвъзмездна финансова помощ е в съответствие с максималния размер, указан в Условията за кандидатстване.			
Индикатори	Изпълнението на проекта следва да допринесе за изпълнение на следните показатели/индикатори: **1. Показатели/индикатори по програмата** **За продукт:** ✓ Подпомагани предприятия (в т.ч.: микро-, малки, средни, големи предприятия) – в региони в преход; ✓ Подпомагани предприятия (в т.ч.: микро-, малки, средни, големи предприятия) – в по-слабо развити региони. ✓ Подпомагани предприятия чрез безвъзмездни средства– в региони в преход; ✓ Подпомагани предприятия чрез безвъзмездни средства– в по-слабо развити региони.			